

УДК 351.741

КРИЩЕНКО А.С.

**ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

У статті проведено комплексний аналіз взаємодії органів Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері гарантування публічної безпеки. Розглянуто основні тенденції гарантування публічної безпеки в Україні, надано авторське визначення взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері гарантування публічної безпеки, виокремлено напрями взаємодії з Національною гвардією, органами місцевого самоврядування, громадськістю. Обґрунтовано науково-теоретичні висновки та практичні пропозиції, спрямовані на вдосконалення нормативно-правового регулювання взаємодії органів публічного адміністрування у сфері гарантування публічної безпеки.

Ключові слова: взаємодія, Національна поліція, публічна безпека, попередження правопорушень, органи місцевого самоврядування, громадськість.

В статье проведен комплексный анализ взаимодействия органов Национальной полиции с другими субъектами в сфере обеспечения общественной безопасности. Рассмотрены основные тенденции обеспечения общественной безопасности в Украине, предоставлено авторское определение взаимодействия Национальной полиции с другими субъектами в сфере обеспечения общественной безопасности, выделены направления взаимодействия с Национальной гвардией, органами местного самоуправления, общественностью. Обоснованы научно-теоретические выводы и практические предложения, направленные на совершенствование нормативно-правового регулирования взаимодействия органов публичного администрирования в сфере обеспечения общественной безопасности.

Ключевые слова: взаимодействие, Национальная полиция, публичная безопасность, предупреждение правонарушений, органы местного самоуправления, общественность.

The article provides a comprehensive analysis of the interaction of National Police authorities with other actors in the field of public security. The main tendencies of public safety in Ukraine are considered, author's definition of interaction of the National Police with other subjects in the sphere of public safety is provided, directions of interaction with the National Guard, local authorities and the public are identified. The scientific-theoretical conclusions and practical proposals aimed at improving the regulatory and legal regulation of the interaction of public administration bodies in the field of public safety are substantiated.

Key words: interaction, national police, public safety, prevention of offenses, local self-government bodies, public.

Вступ. Стратегічною метою реформування Національної поліції України є її глибока, якісна модернізація, перетворення її на ефективні, динамічні, високомотивовані й високотехнологічні структури. Національна поліція України поетапно має стати правоохоронним відомством європейського зразка. Метою реформування є остаточний перехід системи органів Національної поліції від каральних до соціально-сервісних функцій та досягнення основних організаційних і правових параметрів моделі, здатної найефективніше забезпечити права, свободи і законні ін-

© КРИЩЕНКО А.С. – здобувач наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) наукової лабораторії із проблем забезпечення публічної безпеки і порядку (Національна академія внутрішніх справ)

тереси особи, протидію злочинності та корупції, публічну безпеку, виконання інших завдань, покладених на Національну поліцію України. Досягнення такої мети неможливе без ефективної взаємодії органів публічної влади в усіх галузях функціонування, зокрема й у сфері гарантування публічної безпеки та порядку.

Події в окремих районах Донецької та Луганської областей, тимчасова окупація Автономної Республіки Крим стали наслідком неефективної державної політики у сфері публічної безпеки.

Протягом 2007–2016 рр. в Україні розглянуто 2,5–3 млн. справ про адміністративні правопорушення, серед них майже 100 тис. у сфері публічної безпеки [1]. Підвищену загрозу публічній безпеці за останні десятиріччя становлять соціально-економічні конфлікти, техногенні аварії, катастрофи, стихійні лиха, зокрема, у 2016 р. зареєстровано 149 надзвичайних ситуацій, які відповідно до «Класифікатора надзвичайних ситуацій» ДК 019:2010 розподілилися на ситуації: техногенного характеру – 56; природного характеру – 89; соціального характеру – 4. Внаслідок цих надзвичайних ситуацій загинуло 183 особи (серед них 37 дітей) і постраждали 1 856 осіб (серед них 861 дитина) [2].

Постановка завдання. Сучасний розвиток незалежної України неможливий без функціонування ефективної системи гарантування публічної безпеки, національних інтересів в цій сфері, формування засад для національної єдності та зміцнення національної ідентичності. Зважаючи на те, що одним з об'єктів національної безпеки є суспільство, доцільно виділити самодостатній складник національної безпеки – сферу публічної безпеки з усіма притаманними їй елементами: цінностями, інтересами, загрозами та небезпеками, системою забезпечення, зокрема і правового регулювання, і, відповідно, державною політикою у сфері публічної безпеки.

Результати дослідження. Вирішенню різних аспектів проблем публічної безпеки та вдосконаленню діяльності правоохоронних органів щодо її забезпечення, присвячено роботи таких фахівців: О.М. Бандурки, Д.М. Бахраха, О.В. Батраченка, М.В. Возника, О.С. Доценка, С.Ю. Жили, А.Г. Комзюка, В.В. Левицької, М.В. Лошицького, О.С. Проневич, В.Г. Фатхутдінова та ін. Водночас, ураховуючи сучасні тенденції реформування правоохоронних органів і незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, чимало питань зазначеної проблеми й дотепер залишаються недостатньо дослідженими або піддані частковому розгляду в межах більш широкої адміністративно-правової проблематики. Тому виникає потреба в удосконаленні адміністративно-правового забезпечення взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері гарантування публічної безпеки.

Основним нормативним актом, що регулює процес взаємодії поліції та інших державних органів, є Закон України «Про Національну поліцію» [3], зокрема, у ст. 5 зазначено, що поліція в процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку й іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону й інших нормативно-правових актів.

Взаємодія – це процес спільної діяльності двох або більше суб'єктів, які впливають один на одного, що змінює якісні характеристики діяльності кожного з них, та який в умовах взаємозв'язку пов'язує їх між собою для досягнення спільної мети. Як слушно зазначає О.В. Батраченко, взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері гарантування публічної безпеки і порядку – це вид правовідносин, в які вступають органи поліції різного рівня із правоохоронними органами, іншими органами державної влади та місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями з метою підвищення ефективності діяльності Національної поліції щодо гарантування публічної безпеки та порядку, шляхом організації і планування спільних заходів у цій сфері, об'єднання інформаційних, технічних, людських та інших ресурсів для спільного їх використання [4, с. 103–104].

Водночас у Законі України «Про Національну поліцію» вживаються терміни «публічна безпека» і «публічний порядок», хоча не розкривається їхній зміст та не міститься визначення цих понять. У тлумачних словниках «публічний» визначається так: 1) який відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний; 2) призначений для широкого відвідування, користування; громадський [5, с. 1425]. Поняття «безпека» трактується як стан захищеності, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує [5, с. 561]. У свою чергу, «порядок» – це державний, суспільний лад, устрій [5, с. 1411].

На думку Д.Г. Мулявки, термін «публічна безпека» треба розуміти як стан захищеності суспільства і кожної окремої особи, інтересів, прав, свобод людини та громадянина. Публічний порядок – це стан, за якого кожна особа, державний орган, орган місцевого самоврядування, їх

посадові особи добровільно дотримуються правових і морально-етичних норм із метою досягнення публічної безпеки та добробуту [6].

В.Г. Фатхутдінов констатує, що, незважаючи на важливість реформи правоохоронних органів загалом і поліції зокрема, поняття «публічна безпека» не стала частотним ані в назвах, ані в текстах нормативно-правових актів. Вживання терміна «публічна безпека» обмежене лише науковою сферою [7, с. 50].

На основі проведених досліджень зазначимо, що взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері гарантування публічної безпеки – це спільна діяльність органів поліції з іншими органами публічної адміністрації, громадськими об'єднаннями та недержавними структурами у встановлених нормативно-правовими актами межах, що спрямована на створення умов для забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина; своєчасного попередження та припинення правопорушень, боротьби зі злочинністю, забезпечення публічного спокою та охорони публічного порядку.

У процесі гарантування публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів Національна поліція України так чи інакше взаємодіє з низкою інших суб'єктів гарантування публічної безпеки і порядку під час масових заходів із метою підвищення ефективності та своєчасності даної діяльності. Серед таких суб'єктів: президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністр внутрішніх справ України; Національна гвардія України, судові органи, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, громадські формування з охорони публічного порядку, громадяни, громадські об'єднання тощо. Проте наразі за відсутності спеціального нормативного акту, який би закріплював як порядок проведення масових заходів, так і гарантування публічної безпеки і порядку під час їх проведення, особливості взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами гарантування публічної безпеки і порядку під час масових заходів належно не врегульовані на законодавчому рівні [8, с. 105–106].

У зв'язку з обмеженим обсягом статті розглянемо найбільш характерні засади взаємодії.

Основні форми взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами частково визначені в Положенні про патрульну службу [9], зокрема: здійснення в межах повноважень, передбачених законом, міжнародного співробітництва, участь у розробленні проектів і укладенні міжнародних договорів України з питань гарантування публічної безпеки та порядку, а також забезпечення їх виконання; здійснення інформаційної взаємодії з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями; використання баз (банків) даних інших державних органів, здійснення інформаційно-пошукової та інформаційно-аналітичної роботи, а також оброблення персональних даних у сфері гарантування публічної безпеки і порядку; взаємодія з органами державної влади з питань соціального захисту та пенсійного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції та членів їхніх сімей тощо.

Відповідно до Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку [10], взаємодія між Національною поліцією та Національною гвардією здійснюється шляхом: а) спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських і річкових портів, інших публічних (громадських) місць; б) забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових і спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона; в) проведення спільних заходів із метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць.

Якщо звернутися до Закону України «Про Національну поліцію» [3], то ч. 2 ст. 9 Закону вимагає від поліції «забезпечення постійного інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку» [3], а ч. 6 цієї ж статті передбачає, що «проекти нормативно-правових актів, що стосуються прав та свобод людини, обов'язково проходять громадське обговорення в порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України» [3]. У ч. 1 ст. 5 Закону України «Про Національну поліцію» закріплене положення: «Поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів» [3]; також у ч. 2 ст. 89 цього ж Закону законодавець говорить про співпрацю та взаємодію поліції із громадськістю як необхідну умову ефективної роботи поліції: «співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення

проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності такої діяльності» [3].

Говорячи про взаємодію поліції з органами місцевого самоврядування, необхідно усвідомлювати, що така взаємодія, основана на законі, співпраця, яка має спільну мету – підтримання належного стану публічного порядку, насамперед, на вулицях та в інших публічних місцях, зниження рівня вуличної злочинності, залучення до спільних заходів все більшої кількості населення, збільшення кількості громадських формувань з охорони публічного порядку, підвищення ефективності їхньої роботи – це нагальні потреби сьогодення.

Взаємодія Національної поліції з іншими органами державної влади та місцевого самоврядування переважно побудована за принципом рівноправної, спільної участі в розробленні та вжитті заходів, спрямованих на підтримання та підвищення рівня публічної безпеки та порядку. Але варто зазначити, що реформування правоохоронних органів, зокрема й органів внутрішніх справ, спрямоване на формування принципового нового типу взаємовідносин цих органів із суспільством і громадянами.

Як зазначає А.В. Сергєєв, у межах повноважень, визначених законодавством, органи Національної поліції зобов'язані: забезпечувати виконання загальнообов'язкових рішень місцевих рад, ухвалених ними відповідно до своєї компетенції, з питань охорони публічного порядку та правил торгівлі в невстановлених місцях; виконувати запити органів місцевого самоврядування про наявність документів, що їх цікавлять, і видавати копії документів і архівних довідок [11, с. 95].

Окремого обговорення потребує проблема діяльності Національної поліції в сільській місцевості. Значна кількість населення України мешкає в селах, чисельність жителів яких сягає від кількох десятків до тисяч. У зв'язку з відірваністю сіл від райцентру в голів сільських рад виникає необхідність самостійно вирішувати питання, пов'язані з охороною правопорядку. Допомогати голові покликаний дільничний офіцер на цій території, але його повноваження настільки широкі, що він часто не справляється зі своїми обов'язками щодо захисту громадян, які населяють його дільницю (забезпечення публічного порядку, допомога громадянам тощо) [12].

У визначених законом межах органи місцевого самоврядування змушені звертатися до територіальних органів Національної поліції України, інших правоохоронних органів із проханням надати допомогу в забезпеченні виконання їхніх рішень із питань забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян або ж намагатися створити власні структури, які б займалися правоохоронною діяльністю, забезпечували реалізацію рішень місцевих рад та їх виконавчих органів.

З огляду на вищезазначене, для реального утвердження правоохоронних повноважень місцевого самоуправління необхідне створення спеціальних правоохоронних органів в їхній структурі. Одним із таких органів може стати місцева поліція по охороні публічної безпеки в структурі органів превентивної діяльності Національної поліції, яка покликана гарантувати реальне забезпечення законності та правопорядку на місцях.

Відповідно до ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію», діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад [3].

У.В. Рамазанова визначила взаємодію громадських організацій із Національною поліцією України як передбачену законами та підзаконними актами, узгоджену за своїми цілями, завданнями діяльність усіх суб'єктів щодо попередження правопорушень, яка спрямована на недопущення виникнення причин і умов правопорушень, їх профілактику, налагодження зв'язків із населенням і громадськістю, розроблення спільних заходів із профілактики правопорушень у країні з найменшими витратами сил, засобів і часу [13, с. 69].

Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» [14] визначає правові, організаційні та фінансові засади щодо участі населення в гарантуванні публічної безпеки і державного кордону, порядок створення й організацію діяльності громадських формувань. Закон встановлює, що громадські формування з охорони публічної безпеки діють у взаємодії з органами виконавчої влади, додержуючись принципів гуманізму, законності, гласності, добровільності, додержання прав і свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, рівноправності членів цих формувань [14].

До основних форм взаємодії Національної поліції та громадських формувань з охорони публічної безпеки необхідно віднести: 1) надання допомоги органам Національної поліції в гарантуванні публічної безпеки, запобіганні правопорушенням і злочинам; 2) інформування органів поліції про вчинені злочини або ті, що готуються, місця концентрації злочинних угруповань; 3) сприяння поліції у виявленні та розкритті злочинів, розшуку осіб, які їх вчинили, захисті інтересів держави, підприємств, установ, організацій, громадян від злочинних посягань; участь у заходах безпеки дорожнього руху; 4) проведення консультацій із громадськістю з питань нормативно-правового регулювання гарантування публічної безпеки і порядку; 5) подання представниками громадськості (громадською радою) пропозицій із питань, що стосуються підвищення ефективності заходів гарантування публічної безпеки і порядку, удосконалення законодавства в цій сфері; 6) безпосередня участь громадських формувань в охороні публічного порядку; 7) здійснення громадського контролю за діяльністю Національної поліції у сфері гарантування публічної безпеки і порядку.

Окремі громадяни, виконуючи конституційний обов'язок і користуючись наданими правами, добровільно беруть участь у подальшому зміцненні правопорядку як під час обговорення відповідних законопроектів, так і безпосередньо в межах прав, наданих їм відповідними нормативними актами, беруть участь в охороні публічного порядку та ведуть боротьбу зі злочинністю як громадські помічники поліції.

Як встановлено під час дослідження, в організації роботи підрозділів поліції по гарантуванню публічної безпеки та взаємодії з населенням існують окремі недоліки, а саме: відсутність оптимального залучення громадян і громадських формувань до охорони публічного порядку і гарантування безпеки громадян; відсутність конструктивних пропозицій із боку зазначених підрозділів щодо підвищення ефективності діяльності громадських формувань; відсутність систематичного моніторингу результатів такої взаємодії.

Тому виникає потреба в розширенні межі такої взаємодії, тобто необхідно, щоб працівники органів превентивної діяльності поліції звертали увагу на думку населення стосовно проблем, пов'язаних із публічною безпекою, та шляхів їх вирішення, усвідомлювали цінність і вагомість деяких аргументів громадян щодо заходів, спрямованих на охорону публічного порядку та безпеки громадян.

Важливою формою взаємодії Національної поліції та громадських формувань з охорони публічної безпеки є громадський контроль. Головні напрями адміністративно-правового регулювання громадського контролю за гарантуванням публічної безпеки мають знайти своє закріплення в Законі України «Про участь громадян в охороні громадського порядку й державного кордону», а саме: 1) відносини правоохоронних органів із громадою повинні стати одним із базових орієнтирів у підготовці Концепції з реформування правоохоронних органів; 2) імплементація принципу субсидіарності – організаційний і правовий принцип, за яким завдання повинні вирішуватися на найнижчому та віддаленому від центру рівні, на якому їх вирішення є можливим і ефективним; 3) зміна акцентів і пріоритетів із боротьби на профілактику злочинності. Першочерговим заходом у даному напрямі є розроблення нормативних актів щодо покращення співпраці з населенням і місцевими громадами, пошуку спільних ефективних форм і методів роботи щодо гарантування публічної безпеки та боротьби зі злочинністю [15, с. 329].

Згідно з Інструкцією з організації діяльності дільничних офіцерів поліції, дільничний офіцер поліції проводить відкриті зустрічі із представниками органів місцевого самоврядування областей, районів, міст і сіл для налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. Інформус про стан законності, боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та результати діяльності на відповідній території. Також дільничні офіцери мають право залучати громадян, за їхньої згоди, для надання допомоги поліції в гарантуванні публічної безпеки [12].

З метою удосконалення напрямів взаємодії Національної поліції із громадськістю необхідно: а) вживати заходів щодо покращення взаємовідносин населення і поліції на засадах партнерства; б) підвищувати рівень професійної компетентності поліцейських, що уможливить вплив на громадську думку про загальну роботу поліції; в) покращувати взаємодію з органами місцевого самоврядування; г) залучати громадян та громадські об'єднання до профілактики правопорушень; г) розвивати «громадські консультації», що сприятиме кращому поінформуванню суспільства про пріоритети поліцейської діяльності та формування громадської думки щодо актуальних проблем у правоохоронній сфері.

Висновки. Отже, взаємодія Національної поліції України з іншими суб'єктами у сфері гарантування публічної безпеки проявляється в процесі взаємовпливу й використання можливостей одне одного для гарантування публічної безпеки. Водночас ознаками такої взаємодії є такі: по-перше, взаємодія між предметами (явищами) виникає там і тоді, де і коли їх взаємозв'язок об'єднано спільною ціллю; по-друге, взаємодія виявляється не тільки в безперервному впливі один на одного, а також і у використанні сторонами, що взаємодіють, можливостей кожної зі сторін для досягнення власних цілей.

Взаємодія суб'єктів гарантування публічної безпеки являє собою різновид адміністративної діяльності, а тому потребує здійснення відповідних організаційних дій, що дозволять забезпечити її ефективність. Ефективність спільної роботи суб'єктів забезпечується організацією взаємодії, тобто узгодженням діяльності всіх суб'єктів шляхом здійснення на них адміністративного впливу. Належним чином організована взаємодія у сфері гарантування публічної безпеки дозволить: досягти узгоджених дій різних суб'єктів, об'єднати та максимально використати їхні зусилля та можливості в охороні публічного порядку в публічних місцях і безпеки громадян; досягти найкращих результатів у найкоротші строки з найменшими витратами сил і засобів; уникнути дублювання та паралелізму функцій; охопити профілактичною роботою найбільшу кількість громадян.

Удосконалення організації взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами у сфері гарантування публічної безпеки можна досягти завдяки налагодженню ефективного інформаційного забезпечення взаємодії; відпрацюванню ефективних схем співробітництва у сфері попередження правопорушень і злочинів; законодавчому закріпленню форм, методів взаємодії, повноважень кожного з її учасників; запровадженню позитивного закордонного досвіду, поширенню його у вигляді нормативних актів, методичних рекомендацій і оглядів.

Список використаних джерел:

1. Адміністративні правопорушення в Україні у 2007–2016 рр. : інформація Державної служби статистики України. – Київ, 2017. – 204 с.
2. Інформаційно-аналітична довідка про виникнення надзвичайних ситуацій в Україні протягом 2016 р. // Державна служба України з надзвичайних ситуацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-kvartal/57279.html>.
3. Про Національну поліцію : Закон від 2 липня 2015 р. № 580–VIII // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Батраченко О. В. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.В. Батраченко ; Сумський державний університет. – Суми, 2017. – 218 с.
5. Великий тлумачний словник української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – Київ ; Ірпінь : Перун, 2001. – 1440 с.
6. Мулявка Д.Г. Забезпечення публічної безпеки і порядку національною поліцією України. Досвід зарубіжних країн / Д.Г. Мулявка // Порівняльно-аналітичне право. – 2017. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/1_2017/52.pdf.
7. Фатхутдінов В.Г. Громадський vs публічний у дзеркалі правничої герменевтики / В.Г. Фатхутдінов // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 4. – Т. 1. – С. 45–50.
8. Долинний А.В. Адміністративно-правове забезпечення Національною поліцією України публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / А.В. Долинний ; Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». – Київ, 2017. – 198 с.
9. Положення про патрульну службу МВС : наказ МВС України від 2 липня 2015 р. № 796 // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>.
10. Порядок організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку : наказ МВС України від 10 серпня 2016 р. № 773 // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show-z1223-16>.
11. Сергеев А.В. Організаційно-правові засади діяльності підрозділів місцевої міліції щодо охорони громадського порядку : [монографія] / А.В. Сергеев. – Харків : ХНУВС, 2012. – 216 с.

12. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : наказ МВС України від 28 липня 2017 р. № 650 // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>.

13. Рамазанова У.В. Щодо поняття взаємодії громадських організацій з органами внутрішніх справ / У.В. Рамазанова // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 66–70.

14. Про участь громадян в охороні громадського порядку й державного кордону : Закон від 22 червня 2000 р. № 1835–III // Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14.

15. Фатхутдінов В.Г. Адміністративно-правове регулювання у сфері громадської безпеки в Україні : [монографія] / В.Г. Фатхутдінов. – Київ : Освіта України, 2016. – 400 с.

УДК 342.9

ЛЕГЕНЬКИЙ М.І.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ ТА СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Розкривається виняткова важливість Болонського процесу для розвитку європейської вищої освіти й актуальність приєднання до нього України. Аналізуються основні міжнародні нормативно-правові документи, які стали основою для створення, формування та розгортання Європейського простору вищої освіти.

Ключові слова: *Болонський процес, Європейський простір вищої освіти, міжнародні правові документи.*

Раскрыта исключительная значимость Болонского процесса для развития европейского высшего образования и актуальность присоединения к нему Украины. Проанализированы основные международно-правовые документы, положенные в основу создания, формирования и расширения Европейского пространства высшего образования.

Ключевые слова: *Болонский процесс, Европейское пространство высшего образования, международные правовые документы.*

The exceptional importance of the Bologna process for the development of European higher education and the urgency of Ukraine's accession to it are revealed. The main international legal documents, which became the basis for creation, formation and deployment of the European Higher Education Area, are analyzed.

Key words: *Bologna process, European Higher Education Area, international legal documents.*

Постановка завдання. Болонський процес є перспективною освітньою управлінсько-організаційною та методичною системою, покликаною забезпечити належний розвиток вищої освіти, який відповідатиме вимогам суспільства та європейського співтовариства, сприяти подоланню освітньої кризи та виступати в ролі освітнього підґрунтя європейської інтеграції. Вищезазначена реальна й актуальна мета сприяла тому, що, починаючи з 1998 р., Європейське освітнє товариство активно консолідувалося для реалізації освітньої концепції Болонського процесу – формування на перспективу загальноєвропейської системи вищої освіти, названої Зоною європейської вищої освіти, яка ґрунтується на спільності фундаментальних принципів її функціонування. При-

© ЛЕГЕНЬКИЙ М.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри адміністративного права і процесу (Національний університет «Львівська політехніка»)